

Het fysieke bewijs van de houten stad NL-zaak zat in op één na oudste pand van Alkmaar

Jarenlang kende heel Alkmaar en omgeving het pand aan de Mient 16 als de NL-zaak, ofwel de Naamloze zaak. Nu de historische winkel is gestopt, en het pand wordt klaargemaakt voor restauratie, was er een mooie gelegenheid voor bouwhistorisch onderzoek met als unieke vondst een vijftiende eeuws eiken houtskelet op zowel de begane grond als de eerste verdieping. Dit betekent dat Mient 16 het op één na oudste pand van Alkmaar is.

Bouwhistoricus Odwin Ralling wijst op de houten regel in het muurwerk

Het bouwhistorisch onderzoek is uitgevoerd door Odwin Ralling in opdracht van de nieuwe eigenaar Segesta Groep BV. Dit onderzoek is de basis voor de restauratie en verbouwing van het rijksmonument aan de Mient, nummer 16. Ook de met dit pand verbonden buurpanden (nummer 14 en 10) zijn onderzocht.

Na de vondst van het opmerkelijke houtskelet werd in opdracht van de gemeente een aanvullend dendrochronologisch (ofwel jaarringen-) onderzoek gedaan. Met behulp van een holle boor wordt dan een aantal houtmonsters genomen. Door de verschillende breedtes van de jaarringen te vergelijken met bekende groeicurves, kan het hout vervolgens worden gedateerd. Hieruit bleek dat het houtskelet en de kap stammen uit circa 1489 tot 1492 met een marge van zes jaar. Dat betekent dat dit pand het op-één-na oudste pand van Alkmaar is. Bij onderzoek aan de Huigbrouwerstraat 24, iets verderop,

zijn namelijk houten balken uit 1472 (plus of min zes jaar) aangetroffen.

■ RANKEN

Bijzonder is dat bij Mient 16 de gehele houtconstructie van het voorhuis uit de vijftiende eeuw stamt en dat het houtskelet nog bijzonder gaaf is. Op de verdieping zijn de sleutelstukken met peerkraal en rozetten nog geheel aanwezig. Het achterhuis van het pand is opgetrokken in de eerste helft van de zeventiende eeuw. In die periode is waarschijnlijk ook de schildering met ranken aangebracht op de balken op de begane grond van zowel het voor- als achterhuis.

Het houtskelet op de verdieping van het voorhuis is nog vrijwel geheel aanwezig. De zware moerbalken worden ondersteund door een sleutelstuk met de kenmerkende versiering van een peerkraal aan het uiteinde

en rozetten op de hoeken. Dit gegeven op zich was al een goede indicatie voor een vroege datering.

Het sleutelstuk en de dekbalk worden verbonden met de houten muurstijl door middel van een korbeel. Dit geheel vormt samen het houtskelet. Op de dekbalken liggen kinderbintjes (kleine balkjes). Hier overheen komen dan de vloerdelen.

■ SPREIDSEL

Bijzonder is dat tussen vloerdelen en kinderbintjes nog het eiken spreidseel aanwezig is. Dit zijn dunne vellen hout, een soort fineer, die niet alleen zorgen voor stofafdichting van de kieren maar ook voor een mooie aanblik vanaf de onderzijde.

Omdat de constructie zelfdragend is, zorgt het metselwerk slechts voor de buitenschil. Het pand had oorspronkelijk zelfs houten zijwanden. In de stijlen van het houtskelet zijn inkepingen gevonden voor houten regels waarop het beschoot was vastgenageld. Op de begane grond is deze houten regel nog aanwezig in het later aangebrachte metselwerk. Dit zijn de eerste fysieke sporen van houten zijwanden die in de stad zijn gevonden. Op basis van de stadskeuren (de statuten van de stad) die deze houten zijwanden verboden wegens brandgevaar waren we al bekend met het fenomeen, maar nu hebben we fysiek bewijs in handen van Alkmaars verleden als houten stad.

Carolien Roozendaal
bouwhistorica

Het houtskelet met peerkraal sleutelstuk op de verdieping

Onder de eerste **200ste likers**
verloten we het boek
Mchtig & Prachtig
Alkmaar

